

E
 1207
 CENTRE DE DOCUMENTACIÓ
 PARC NATURAL DE SANT
 LLORENC DEL MUNT I L'OBAC
 9/09/02

Voltant pel Parc

de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Medi Natural

Distribució dels municipis
dins el Parc

Secció d'excursionisme
del Club Natació Terrassa

Opinió

Entrevista a Pau Pérez,
director del Parc

Racones del Parc

Fauna i Flora

Font de la Muntada

La cabra i el pastor

Estem en l'època de l'any que sempre ens toca patir, ja que el risc d'incendis és elevat i són moltes les accions que poden provocar-los. Per això, cal prendre totes les mesures preventives necessàries i anar amb compte de no malmetre el patrimoni natural del nostre Parc.

Tot i que la primavera ha sigut més plujosa que altres anys, aquest fet només té una repercussió relativa, encara que, evidentment, més favorable que si no hagués plogut. També comptem amb més mitjans (un vehicle nou i personal) per afrontar qualsevol incidència, que esperem no es produeixi.

Com sempre, podem posar més mitjans i podem tenir una climatologia més favorable, però el més important és l'actitud responsable i cívica de les persones i dels usuaris del Parc, que han de seguir les instruccions de no fer foc i han d'evitar llençar burilles enceses, deixalles... Senzillament, és qüestió de posar-hi sentit comú i recordar el valor d'aquest espai que hem de preservar entre tots, no només per nosaltres sinó també per les properes generacions. Anar amb compte és la millor manera de garantir-ne la preservació, una responsabilitat que tots hem de compartir.

Distribució dels municipis dins el Parc

Crèdits

Redacció:
Centre de Documentació i Educació Ambiental d'Eco-Equip.

Col·labora:
Diputació de Barcelona Àrea d'espais naturals.

Edita:
Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa.

Disseny i maquetació:
Nexo Disseny Gràfic

Fotografies:
Frederic Vancells, Miquel Badia, Joan Real

Impressió:
Impremta Dit i Fet

Han col·laborat en la redacció d'aquest número:
Jordi Pérez (Regidor de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa) - Salvador Pérez (Cap responsable del CDEA) - Anna Mª López (Tècnica del CDEA) - Susanna Carmona (Periodista) - Pau Pérez (Director del Parc) - Hipòlito Ruiz (Secció Excursionista del CNT) - Personal del Parc i Consell Municipal de Medi Ambient

Impressió sobre paper reciclat

Secció d'excursionisme del Club Natació Terrassa

Fundada l'any 1991 · Nombre de socis: 200
Av. Abat Marçet, s/n · 08225 Terrassa · Tel. 93 735 25 26
e-mail: excursionisme@elnatacio.com

Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya.

Seccions: escalada, excursionisme, espeleologia, alta muntanya, barranquisme, esquí, fotografia.

Activitats: tots els caps de setmana s'organitzen diferents sortides col·lectives, d'escalada, alpinisme, passejades familiars, vies ferrades, espeleologia, etc. Diada anual del Club (enguany, el proper 5 d'octubre) amb tirolina, rocòdrom, pont indi i pallassos per als infants. Concurs de fotografia, sortides d'esquí, expedicions als Alps. Entitat col·laboradora en la Ruta dels Tres Monestirs.

Cursets d'escalada i de fotografia. Projeccions de diapositives i de vídeos de muntanya.

Instal·lacions: sala social, videoteca, biblioteca, boulder i rocòdrom (en projecte).

Butlletí mensual informatiu.

Novetats bibliogràfiques al CDEA

Rutes i passejades per Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac

Rosaura i Pacareu, Rafel; Gotes i Pla, Ramon. Bilbao: Sua Edizioak, març de 2000. 192 pàg. Ref. R-3359
La configuració de la roca que trobem a Sant Llorenç és molt especial, i això fa que el paisatge es composi d'un seguit de monòlits i turons de roques, coves, avencs, agulles i moltes altres formes naturals fantàstiques que omplen de màgia cada racó. Aquest llibre recull 25 recorreguts senzills que ofereixen una mostra del misteri que amaguen aquests paratges d'una bellesa insòlita.

IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Diputació de Barcelona. Barcelona: Diputació de Barcelona, agost de 2000. 227 pàg. Ref. 1529
Recull de les comunicacions presentades a la IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, realitzada el 20 de novembre de 1997 a la Casa Nova de l'Obac. Les comunicacions es classifiquen en els blocs temàtics següents: Botànica; Geologia; Zoologia; Ecologia; Patrimoni històric i cultural; Educació Ambiental i Gestió Forestal.

Entrevista a Pau Pérez, director del Parc

"El Parc serà el que serà, sempre i quan la gent se'l faci seu"

El Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac està d'aniversari. Enguany celebra els seus 30 anys d'història: l'any 1972 es convertí en el primer espai protegit de l'Estat espanyol. L'edició de la *Guia del parc natural*, presentada al juliol a la Mata, és una eina bàsica de difusió i la culminació de molts anys

de treball. Per conèixer més a fons les particularitats d'aquest entorn natural de prop de 14.000 hectàrees de superfície i format per un total de dotze municipis del Vallès Occidental, Vallès Oriental i el Bages, parlem Pau Pérez, geògraf i geòleg que es manté al capdavant d'aquesta proesa des de fa 12 anys.

Quines són les seves responsabilitats i tasques com a director del parc natural?

Jo sempre explico que si algú es pensa que el director del Parc és aquell que està estudiant sota una alzina, veient els ocells volar, està molt equivocat. El director del Parc és aquell que està en una taula barallant-se amb el papers. És una tasca totalment de gestió, des de tràmits amb els ajuntaments fins a relacions amb la propietat, portar obres, veure pressupostos... Existeix una normativa que marca les directrius del Pla de Gestió, una proposta molt dominada per alguns capítols, com per exemple el Pla de Prevenció d'Incendis o d'Inversions, principalment en instal·lacions públiques. Cal tenir present que el Parc rep al voltant de 350.000 visitants l'any i, per tant, el Pla de Gestió ha d'estar molt implicat en els serveis als usuaris.

Quin és el grau de coneixença del Parc que té la població i quin paper ha de jugar el Parc en la seva àrea d'influència?

Per a molta gent, el Parc és força desconegut. L'usuari només veu un 10% del seu territori. Es fixa en llocs que generalment són molt freqüentats i que, per aquest motiu, sempre tenen moltes deficiències. No és que ens sembli bé, però el més important és saber que un 80% del Parc és totalment desconegut per a la majoria de gent i que aquesta part es conserva molt bé. No hem d'oblidar que el Parc juga un paper dins els 144 espais protegits que hi ha a Catalunya. Forma part d'un nucli, de tota una xarxa de parcs i, per tant, és una preservació de futur. Des del punt de vista del medi ambient, de la biodiversitat, no se'l pot contemplar únicament de forma aïllada. No és una illa, és un conjunt de parcs d'una xarxa del territori de Catalunya.

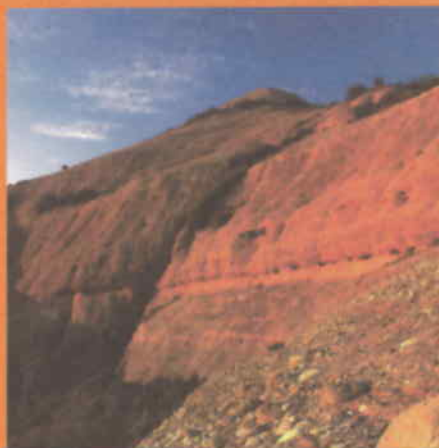
Aquest any, el Parc celebra el seu 30è aniversari. Quina ha estat la seva evolució al llarg d'aquest temps i quines mesures s'han pres per a la seva conservació?

El Parc evoluciona des d'un nucli central. Inicialment, no es va preservar tot el que quedava per damunt de la cota dels 800 m (el Parc es va crear l'any 1972 per una voluntat política de la Diputació de Barcelona). Ràpidament, però, es va veure que era insuficient. L'arribada de la democràcia va ser un fet que realment va marcar. I és a partir dels anys 1978-79 que un moviment ciutadà proposa una ampliació per fer pressió contra el creixement urbanístic existent. El Parc del 1980 passa de 2.500 a 9.600 hectàrees.

La societat dels anys 80 canvia, i a partir del 1994-95 són els propis ajuntaments els que pressionen la Diputació perquè s'augmenti el territori del Parc. Hem passat d'una voluntat política de l'any 1972, en un règim dictatorial, a una voluntat popular i dels ajuntaments. Això vol dir que realment hi ha una conscienciació ciutadana molt important, i aquest és el fenomen més valuós per a qualsevol espai. El Parc serà el que serà, sempre i quan la societat se'l faci seu.

Què pensa del projecte d'ampliació del perímetre del Parc en 300 hectàrees pel vessant sud, emmarcat dins el Nou Pla d'Ordenació de l'Ajuntament de Terrassa?

Nosaltres creiem que una ampliació com la que es planteja no ha tingut, en la seva planificació, una concepció àmplia de la biodiversitat, ja que s'ha basat únicament en el fet de protegir les zones boscoses. Creiem que la proposta ha de ser més ferma. La proposta de l'Ajuntament de Terrassa és molt valenta, però es queda curta, perquè realment s'hauria d'haver intentat incloure els camps de sota el vessant de Can Amat i del Pla del Bon Aire. Una gran part de la fauna viu, en molts casos, del desenvolupament que es dona en els camps de conreu i, per a nosaltres, és sumament important que hi hagi zones de conreu dins l'espai natural. El que estem fent en aquestes zones és cultivar-les amb mitjans propis. La nostra proposta va ser que l'ampliació arribés fins a la B-40, deixant els marges de seguretat corresponents. Certament, la proposta és valenta, però hauria de ser-ho un pèl més.

Montcau

Actuacions de voluntaris

Els voluntaris que van participar en les actuacions de consolidació realitzades en l'any 2001 a Santa Agnès van visitar a finals de maig les obres acabades de l'ermita i van gaudir d'una excursió guiada fins al cim de La Mola, on van visitar l'exposició permanent i l'església. A la baixada, van procedir a la neteja dels voltants del monestir.

Actes culturals

El 19 de juliol, l'Orquestra Simfònica del Vallès (secció de vent) va fer un concert al Marquet de La Roca, organitzat per la Fundació La Mirada, l'Ajuntament de Sant Llorenç Savall, la Diputació de Barcelona i la Caixa de Sabadell.

El 24 de juliol, en les oficines del Parc Natural a La Mata, el president de la Diputació de Barcelona, l'Excel·lentíssim Sr. Manuel Royes, va presentar la *Guia del Parc*. Es va aprofitar l'avinentsa per commemorar el 30è aniversari de la creació del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

El 10 d'agost va tenir lloc la festa de Sant Llorenç, amb la celebració de la Santa Missa i d'una processó pels entorns del monestir. La Unió Excursionista de Matadepera és l'organitzadora dels actes.

Itineraris

Ja s'han inaugurat tres nous itineraris autoguiats, que ressalten el patrimoni arquitectònic i cultural del Parc. Coincidint amb la Festa *Viu el Parc* es va inaugurar l'itinerari de la Font de la Portella i, dins les activitats del Programa *Viu el Parc* de Vacarisses i Talamanca, es van inaugurar els itineraris de La Torrota de Vacarisses i la Riera de Talamanca.

Actuacions del Programa "Viu el Parc"

Un any més, el Programa *Viu el Parc* ha tingut una acceptació molt bona en els municipis del Parc i ha comptat amb una afluència de gent força important i amb actuacions d'alt nivell, algunes d'elles presentades pràcticament com a primícia (*Un llençol ple d'estels*, de Pep López, i *Sopars de Duro*). La quixalla va saltar i ballar en els espectacles infantils, com ara el de *Pirates a la recerca del mar perdut* de Jordi Toniatti i Cia.

Campanya de Prevenció d'Incendis

La Campanya de Prevenció d'Incendis s'està duent a terme sense cap incidència remarcable fins ara. Cal destacar que no s'ha detectat cap incendi ni s'ha hagut de fer cap intervenció d'extinció d'incendis (a 30 de juliol de 2002).

A l'inici de la campanya, es va lliurar al Parc de Bombers de Terrassa un nou camió per a les tasques de prevenció d'incendis dins el Parc.

Obres

S'han iniciat les obres per a la construcció de l'Àrea d'Esplai de les Arenes (Castellar del Vallès), ubicada al marge del riu Ripoll. Les primeres actuacions que es duran a terme en aquesta primera fase seran la construcció d'un aixopluc i de l'edifici de recepció de visitants.

S'han iniciat els treballs de millora del camí de la Vall d'Horta, consistents a arranjat els passos d'aigua i els ponts sobre els torrents.

Històries i llegendes

La cabra i el pastor

Al Dalmau havien tingut un pastor de cal Pere dels Parracs que es deia Magí. Una vegada, aquest va observar que el bestiar que portava a pasturar a la Baga no menjava, sinó que s'amagria i que la culpa era d'una cabra negra, amb clapes blanques al cap, sortida ningú sabia d'on, la qual amb els seus ronc esverava el ramat.

Ho van dir a l'amo i decidiren que un dia hi anés el Tatus, que era un sagal mig beneït. Aquell cop la cabra no sortí i les ovelles menjaren a pleret. Hi tornà el Magí i altra vegada la cabra va espantar-los. Com que la cosa es repetí i quan hi anava l'un no sortia i quan compareixia l'altre sí, l'amo va començar a preocupar-se. Entretant, com que a causa de la llei de la desamortització els monjos de Sant Llorenç havien marxat a Lleida i al Dalmau els devien redempcions, l'amo decidí de fer les paus i pagà el deute. I amb això s'acabà l'haver de rumiar, ja que la cabra no sortí mai més. La relació que tenia amb els monjos i amb el Magí no s'ha pogut escatir mai.

(Ballbé 1982, pàg. 448)

Extret del llibre: *Històries i llegendes de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*, J. Suades / D. Sanz. Ed. Farell.

Font de la Muntada

Font molt obaga a la vora dreta de la llera del torrent de la Vall d'Horta, a la qual s'arriba per un camí fressat que, provinent de la Muntada, segueix en direcció a llevant. Una cadena protegeix el camí que passa per un camp de cultiu i tot d'una agafa un baixador al torrent; la font està situada davant nostre. Des de la Muntada, un dels masos més antics de la Vall d'Horta, surt un camí carener que arriba a un pujol amb un gran merlet anomenat turó del Castell de la Pera.

Extret del llibre: *70 fonts de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*, E. Grau / F. Vancells. Ed. Cau Ple de Lletres.

Flora

Corona de Reina

(Saxifraga callosa ssp. catalunica)

La corona de reina és una planta perenne de fulles grises, densament agrupades en forma de roseta, i tija florífera amb conjunts de tres a vuit flors en cadascuna de les seves ramificacions.

Durant els períodes de temps en què hi ha condicions desfavorables, conserva gemmes perdurables aèries. Pertany a la vegetació rupícola eurosiberiana, i es troba en fissures de roca calcària.

Al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, se la localitza entre els 625 metres i els 1.000 metres d'altitud, en indrets ombrívols, principalment orientats al nord i al nord-oest, buscant la verticalitat i sense estrat arbore al seu damunt.

Aquesta espècie només es troba als massissos de Sant Llorenç del Munt, l'Obac i Montserrat, ja que és endèmica d'aquestes muntanyes.

Com que la corona de reina és una planta que viu exclusivament en els indrets esmentats i en llocs fràgils, que fan perillar la seva existència a la Serralada Prelitoral, en el *Text normatiu del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac* se la cita com a espècie de flora protegida.

Fauna

Astor (*Accipiter gentilis*)

L'Astor és una espècie amenaçada en tot l'holoàrtic, que s'utilitza com a bioindicador de l'estat de conservació dels boscos.

Era comuna en els ecosistemes mediterranis dels anys 80, però les poblacions han patit fortes davallades degudes en gran part a l'activitat humana. Malgrat tot, els encarregats dels Programes de Seguiment de Paràmetres Ecològics al Parc han detectat 8 territoris d'astor, amb una densitat aproximada d'1 parella per cada 20 km² (es manté la població respecte a anys anteriors). Les àrees de nidificació es troben majorment en obagues de rojalet i/o pinassa, en boscos ben estructurats i amb arbres grans. L'èxit reproductor de les parcel·les estudiades ha variat en els darrers anys, fet que podríem atribuir a les fluctuacions de la disponibilitat de preses. S'alimenten sobretot de tudons, merles, gaigs i esquirols i, en menor quantitat, de conills, grives i fringíl·lids variis. La població d'astors al Parc té encara una densitat moderada alta i uns paràmetres acceptables. Cal, però, seguir minimitzant els impactes nocius envers els rapinyaires, per exemple, evitant la freqüentació dels llocs de cria o corregint les torres elèctriques que presenten un alt risc d'electrocució, dues actuacions que s'estan duent a terme amb èxit des de l'any 2001.

Oficina del Parc Natural a la Mata

La oficina del Parc Natural a la Mata està oberta al públic els dies feiners de 10 a 14 h.

Està situada a la carretera que va de Terrassa a Navarcles, km 14,8 (Mura).

Apartat de correus 71 · 08230 · Matadepera
Telèfons (34) 93 831 83 57 i 93 743 30 20
Fax (34) 93 743 33 00
e-mail: p.santllorenç@diba.es

Si estàs interessat en rebre aquest butlletí posa't en contacte amb el CDEA, Cisterna, 39, baixos 2a. 08221 Terrassa. Tel. 93 780 89 00. cdea@terrassa.org

fem
bon
ambient

www.mediambient.terrassa.org